

472.

Na osnovu člana 13 stav 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu* ("Službeni list CG", broj 34/14), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

PRAVILNIK

O MJERAMA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU OD RIZIKA IZLOŽENOSTI VIBRACIJAMA*

("Službeni list Crne Gore", br. 024/16 od 08.04.2016)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se mjere zaštite i zdravlja na radu koje poslodavac treba da obezbijedi radi otklanjanja ili smanjenja rizika od nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koje nastaju za vrijeme rada pri izlaganju zaposlenog mehaničkim vibracijama.

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- vibracije šaka-ruka - su mehaničke vibracije koje, kada se prenesu na sistem šaka-ruka, predstavljaju rizik za zaštitu i zdravlje zaposlenog, a naročito od nastanka vaskularnih, neuroloških ili mišićnih promjena i oštećenja kosti i zglobova;
- vibracije cijelog tijela - su mehaničke vibracije koje, kada se prenesu na cijelo tijelo, predstavljaju rizik za zaštitu i zdravlje zaposlenog, a naročito kada postoji rizik od nastanka bolesti donjeg dijela leđa i povrede kičme.

Član 3

Dnevna granična vrijednost izloženosti za vibracije šaka-ruka utvrđena u odnosu na referentni period od osam sati iznosi 5 m/s^2 .

Dnevna akciona vrijednost izloženosti za vibracije šaka-ruka utvrđena u odnosu na referentni period od osam sati iznosi $2,5 \text{ m/s}^2$.

Procjena i mjerenje izloženosti zaposlenog vibracijama šaka-ruka data je u Prilogu 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Dnevna granična vrijednost izloženosti za vibracije cijelog tijela utvrđena u odnosu na referentni period od osam sati iznosi $1,15 \text{ m/s}^2$.

Dnevna akciona vrijednost izloženosti za vibracije cijelog tijela utvrđena u odnosu na referentni period od osam sati iznosi $0,5 \text{ m/s}^2$.

Procjena i mjerenje izloženosti zaposlenog vibracijama cijelog tijela data je u Prilogu 2, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 5

Poslodavac treba da za sva radna mjesta na kojima postoji mogućnost izlaganja zaposlenog mehaničkim vibracijama izvrši procjenu rizika i utvrdi način i mjere za otklanjanje ili smanjenje rizika od nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i, ukoliko je potrebno, obezbijedi mjerenje nivoa mehaničkih vibracija kojima su zaposleni izloženi.

Nivo izloženosti mehaničkim vibracijama može da se procijeni posmatranjem radnih aktivnosti uz uzimanje u obzir značajnih informacija i upućivanjem na informacije o nivou vibracija koje odgovaraju sredstvima za rad ili tipovima sredstava koji se koriste pod određenim uslovima, uključuju i informacije koje daje proizvođač sredstava za rad.

Postupak procjene iz stava 2 ovog člana ne treba da se izjednači sa mjerenjem koje zahtijeva upotrebu određenih mjernih instrumenata i odgovarajuće metodologije.

Poslodavac treba da za mjerenje nivoa mehaničkih vibracija iz stava 1 ovog člana angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima ovlaštenje za obavljanje stručnih poslova ili organizuje stručnu službu za zaštitu i zdravlje na radu.

Poslodavac treba da čuva podatke o procjeni rizika dobijene na osnovu posmatranja i/ili mjerenja mehaničkih vibracija u pisanom obliku kako bi se omogućilo njihovo upoređivanje i konsultovanje u kasnijim fazama.

Član 6

Poslodavac treba da, poštujući tehnički napredak i moguće mjere za otklanjanje rizika na izvoru, uzimajući u obzir opšta načela obezbjeđivanja mjera zaštite i zdravlja na radu, rizike od izloženosti mehaničkim vibracijama otklanja na izvoru ili smanji na najmanji mogući nivo.

Kada su prekoračene dnevne akcione vrijednosti izloženosti iz člana 3 stav 2 i člana 4 stav 2 ovog pravilnika, poslodavac treba da odmah donese i sprovede plan tehničkih i/ili organizacionih mjera za smanjenje izloženosti mehaničkim vibracijama i drugim povezanim rizicima, uzimajući u obzir naročito:

- druge metode rada kojima se obezbjeđuje manja izloženost mehaničkim vibracijama;
- izbor odgovarajućih sredstava za rad na kojima su primijenjeni ergonomske zahtjevi i koja s obzirom na poslove koji treba da se obavljaju, prouzrokuju najmanje moguće mehaničke vibracije;
- obezbjeđenje dodatne opreme koja smanjuje rizik prouzrokovan mehaničkim vibracijama, kao što su sjedišta koja efektivno smanjuju vibracije cijelog tijela i rukohvati koji smanjuju vibracije koje se prenose na sistem šaka-ruka;
- odgovarajuće postupke održavanja sredstava za rad, radnog mjesta i sa njim povezanih radnih mjesta;
- projektovanje i raspored radnih mjesta;
- informisanje i osposobljavanje zaposlenog za bezbjedan rad za korišćenje sredstava za rad u cilju smanjenja izloženosti na najmanju moguću mjeru;
- ograničenje trajanja i intenziteta izloženosti;
- raspored rada sa odgovarajućim periodima odmora;
- obezbjeđivanje sredstava i opreme lične zaštite zaposlenih izloženih hladnoći i vlazi.

Poslodavac treba da obezbijedi da zaposleni ni u kom slučaju ne bude izložen mehaničkim vibracijama iznad graničnih vrijednosti izloženosti.

Ako i pored mjera koje preduzima poslodavac izloženost zaposlenog prelazi granične vrijednosti, poslodavac treba da odmah sprovede sve mjere zaštite i zdravlja na radu, kako bi izloženost bila ispod granične vrijednosti.

Poslodavac treba da što je moguće prije, ukoliko je izloženost veća od granične vrijednosti izloženosti mehaničkim vibracijama, utvrdi razloge zbog kojih je došlo do prekoračenja granične vrijednosti izloženosti i da na odgovarajući način prilagodi mjere zaštite i zdravlja na radu kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje granične vrijednosti izloženosti mehaničkim vibracijama.

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 170-16/2016-5

Podgorica, 5. aprila 2016. godine

Ministar,

Zorica Kovačević, s.r.

*U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2002/44/EZ od 25. juna 2002. godine o minimalnim zahtjevima za zaštitu i zdravlje radnika od rizika izlaganja fizičkim agensima (vibracijama).

Prilog 1

PROCJENA I MJERENJE IZLOŽENOSTI ZAPOSLENOG VIBRACIJAMA ŠAKA-RUKA

1. Procjena izloženosti

- 1.1. Procjena nivoa izloženosti mehaničkim vibracijama šaka- ruka zasniva se na izračunavanju vrijednosti dnevne izloženosti normirane na osmočasovni referentni period A(8), izražen kao kvadratni korijen zbira kvadrata (rms) efektivnih (ukupnih) frekvencijski ponderisanih vrijednosti ubrzanja za tri ortogonalne ose a_{hw} , a_{hy} , a_{hz} , kao što je definisano u poglavljima 4 i 5, i Prilogu A standarda ISO 5349-1 (2001).
- 1.2. Procjena nivoa izloženosti može biti izvršena na osnovu informacija dobijenih od proizvođača o nivoima emisije sa sredstava za rad koja se koriste i na osnovu posmatranja određenih radnih aktivnosti ili na osnovu mjerenja.

2. Mjerenje

- 2.1. Kada se mjerenje vrši u skladu sa članom 5 stav 1 ovog pravilnika:
 - metode koje se koriste mogu obuhvatiti uzorkovanje, koje treba da bude reprezentativno za ličnu izloženost zaposlenog mehaničkim vibracijama;
 - metode i instrumenti koji se koriste treba da budu prilagođeni posebnim karakteristikama mehaničkih vibracija koje se mjere, faktorima okoline i karakteristikama mjernog instrumenta, u skladu sa standardom ISO 5349-2 (2001).
- 2.2. U slučaju uređaja koji se drže sa obje ruke, mjerenje treba da se vrši na svakoj ruci, a izloženost se utvrđuje u odnosu na višu izmjerenu vrijednost uzimajući u obzir i podatke o mjerenju za drugu ruku.

3. Sredstva i oprema lične zaštite na radu

- 3.1. U planu tehničkih ili organizacionih mjera iz člana 6 stav 2 ovog pravilnika mogu da budu uključena sredstva i oprema lične zaštite šaka-ruka od mehaničkih vibracija.

Prilog 2

PROCJENA I MJERENJE IZLOŽENOSTI ZAPOSLENOG VIBRACIJAMA CIJELOG TIJELA

1. Procjena izloženosti

- 1.1 Procjena nivoa izloženosti mehaničkim vibracijama cijelog tijela zasniva se na izračunavanju dnevne izloženosti A(8), izražene kao ekvivalentna kontinualna vrijednost ubrzanja tokom osmočasovnog perioda, izračunata kao najviša efektivna (rms) vrijednost frekvencijski ponderisanih ubrzanja utvrđenih na tri ortogonalne ose ($1,4a_{wx}$, $1,4a_{wy}$, a_{wz} za radnika koji sjedi ili stoji), kao što je definisano u poglavljima 5, 6 i 7, Prilogu A i Prilogu B standarda ISO 2631-1 (1997).
- 1.2. Procjena nivoa izloženosti može biti izvršena na osnovu informacija dobijenih od proizvođača o nivoima emisije sa sredstava za rad koja se koriste i na osnovu posmatranja određenih radnih aktivnosti ili na osnovu mjerenja.

2. Mjerenje

- 2.1. Kada se mjerenje vrši u skladu sa članom 5 stav 1 ovog pravilnika, metode koje se koriste mogu obuhvatiti uzorkovanje, koje mora biti reprezentativno za ličnu izloženost zaposlenog mehaničkim vibracijama. Metode koje se koriste treba da budu prilagođene posebnim karakteristikama mehaničkih vibracija koje se mjere, faktorima okoline i karakteristikama mjernog instrumenta.